

– Francisco
Palacio Espasa² –

**Doctor en medicina,
psiquiatra i psicoanalista.
Ginebra (Suïssa)**

Salutació¹

Vull agrair a en Josep Maria Brun Gasca i a les editores de la Revista *eipea* el seu convit a realitzar la salutació del número quatre de la seva revista, dedicada a l'autisme, problema clínic extraordinàriament complex tant des del punt de vista de la seva etiologia com de les possibilitats d'intervenció terapèutica i que, tanmateix, resulta indispensable tractar amb els pacients i amb les seves famílies que el viuen amb gran dolor i perplexitat.

La realitat d'un centre Terapèutic Educatiu, com Vil·la Joana a Barcelona, així com el projecte Nicajoana, a Nicaragua, són fonamentals per als tractaments d'aquest problema clínic tan complex i difícil.

Tanmateix, veure que el primer article l'ha escrit el meu estimat amic Alberto Lasa, qui ha compartit durant diversos anys els nostres esforços per fer front a aquest problema, m'omple de satisfacció. Alhora, també, la presència d'en Juan Larbán, amb qui hem mantingut tants intercanvis sobre aquests temes.

A Ginebra, als anys cinquanta, després de la sistemàtica descripció de l'autisme de Kanner (1943), el Servei Mèdic Pedagògic va crear el Centre de Dia de Clairival sent-ne Juan Manzano el seu director (més endavant, seria director del Servei Mèdic Pedagògic i professor de psiquiatria del nen i de l'adolescent). Plegats hem treballat durant anys, ja abans en el Servei de Psiquiatria del Nen i de l'Adolescent amb el professor B. Cramer i el famós J. de Ajuriaguerra, profundament interessat en l'articulació entre "allò innat i allò adquirit" en el nen. Aquest servei es va limitar, essencialment, a nens menors de sis anys.

Com molt bé poden imaginar, teníem com a tasques clíniques fonamentals les d'enfrontar-nos a l'autisme i als trastorns greus del desenvolupament. Aquesta qüestió ens portà a fer-nos càrrec del Centre de Dia Clairival, creat per tractar a aquests infants, però també a organitzar un cribratge precoç d'aquests trastorns, un cop al mes, a la major part de les escoles bressol per a bebès i nens preescolars (l'escola llavors començava a partir dels quatre anys i, obligatòriament, als sis anys).

L'objectiu era diagnosticar i proposar tractament a aquests trastorns el més precoçment possible, perquè les possibilitats d'evolució eren molt més grans si s'abordaven terapèuticament abans dels sis o set anys.

Evidentment, calia que els pares acceptessin col·laborar amb aquesta proposta terapèutica que, en el cas de l'autisme, significava l'acostament relacional de forma cautelosa en el Centre de Dia de Clairival, on a mesura que el nen acceptava la relació amb l'educador s'afegien altres intervencions com la psicomotricitat, la logopèdia, la ludoteràpia, etc. I, en la mesura en que es desenvolupaven la relació i el llenguatge, la psicoteràpia.

Amb tot, només un percentatge limitat d'infants arribava ràpidament a la psicoteràpia, atès que les evolucions cap a diferents trastorns del desenvolupament o del comportament obligaven a que passessin pels diversos centres de dia per a infants en edat escolar que tenia el Servei Mèdic-Pedagògic. Allà, els nois seguien evolucionant, començant l'escolaritat i passant a fer psicoteràpia.

En relació a la psicoteràpia, teníem la gran sort de que el Servei d'Invalidesa pagava fins a cinc sessions a la setmana fins, com a mínim, els divuit anys. Evidentment, els pares havien d'acceptar la indicació i els inconvenients de portar els fills a la seva sessió.

Amb aquest sistema de centres de dia i de possibilitats terapèutiques diverses que hem resumit, vam trobar que entre el 50 i prop del 60% d'infants autistes i amb trastorns greus del desenvolupament arribaven, a l'edat adulta, a desenvolupar una vida autònoma amb feines de diversos nivells. Un 30-40% d'ells, a feines i activitats protegides, és a dir, encara dependents dels serveis públics. I un 10%, més o menys, seguien dependents en institucions, a causa de la seva evolució deficitària.

Hem escrit moltes publicacions sobre el tema amb en Juan Manzano. Recentment, l'any passat, vam escriure amb dos col·legues psicoterapeutes un "Compendi de Psicoteràpia Psicoanalítica del Nen Autista, Psicòtic i Borderline", en francès, publicat per l'Editorial Eres i que es traduirà al castellà. ●

¹ Traducció realitzada de l'original en castellà per l'Equip *eipea*.

² Va ser cap del Servei de Psiquiatria del Nen i de l'Adolescent dels Hospitals Universitaris de Ginebra i catedràtic en la Facultat de Medicina de Ginebra. Psicoanalista didacta de la Societat Suïssa de Psicoanàlisi.